

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 10So/15/2017  
Identifikačné číslo spisu: 3016200507  
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018  
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3016200507.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa T. T., nar. XX.XX.XXXX, Y., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Váškom, AK so sídlom Prievidza, Podjavorinskej 3, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/121/2016-26 zo dňa 26. januára 2017, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/121/2016-26 zo dňa 26. januára 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

### Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X . zo dňa 17.03.2016, ktorým odporkyňa podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 29 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy invalidného dôchodku, podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení mu priznala od 10.06.2013 invalidný dôchodok v sume 264,70 Eur mesačne s tým, že mu podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení od 03.05.2013 súčasne zaniká nárok na doteraz vyplácaný invalidný dôchodok v nižšej sume 233,00 Eur mesačne.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku s poukazom na relevantnú právnu úpravu uviedol, že posudzovaním schopnosti navrhovateľa pracovať sa v súdom konaní zaoberal posudkový lekár s tým, že príslušným posudkovým lekárom, resp. príslušným na lekársku posudkovú činnosť pri výkone sociálneho postenia je podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení posudkový lekár sociálneho postenia príslušnej pobočky odporkyne a posudkový lekár ústredia odporkyne. Obaja posudkoví lekári odporkyne po podaní opravného prostriedku navrhovateľa posúdili jeho dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Zhodne dospeli k rovnakému záveru, že navrhovateľ je od 10.06.2016 invalidný podľa ustanovenia § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Zároveň je

naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 194/1994 Z. z. a zákona č. 107/1999 Z. z., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok.

Súd prvého stupňa po zhodnotení všetkých skutočností a relevantných zákonných ustanovení dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne je vecne správne a zákonné, preto ho potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p. zdôrazňujúc, že pri rozhodovaní vychádzal z posudku posudkového lekára ústredia odporkyne, pobočka Prievidza zo dňa 08.03.2016 a 31.05.2016 a z posudku posudkového lekára sociálneho poistenia ústredia odporkyne so sídlom v Nitre zo dňa 22.06.2016. Uviedol, že vyššie spomínaní posudkoví lekári odporkyne v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, ako aj v konaní o opravnom prostriedku na základe lekárskeho odborných nálezov a vlastného vyšetrenia dospeli k záveru, že navrhovateľ je invalidný s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť celkovo v percentách 60 % odo dňa 10.06.2016. Posudkový lekár ústredia v posudku zo dňa 22.06.2016 presne špecifikoval, prečo nie je možné tri roky dozadu uznať navrhovateľa za invalidného.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250i ods.2 O.s.p. za použitia § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že odporkyne nepriznal náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie z dôvodu nepreskúmateľnosti preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Namietal, že z neho nie je zrejmé, na základe akých úvah dospeli posudkoví lekári k názoru, že miera poklesu vykonávať zárobkovú činnosť je 60 % odo dňa 10.06.2013, a nie skôr, ako žiadal, teda tri roky spätne od podania žiadosti. Nesúhlasí s ich záverom, že až vyšetrením z 10.06.2013 bolo potvrdené EMG a neurologickým vyšetrením koreňové dráždenie C6 vľavo, pretože išlo o dlhšie trvajúci proces. Lekárske posudky považuje za neobjektívne, keď navyše prípad nebol konzultovaný s ortopédom alebo neurológom. Súd tieto jeho námietky nezohľadnil a vychádzal len z názorov posudkových lekárov, ktorí sú zamestnancami odporkyne, sú na nej finančne závislí a preto je možné mať dôvodné pochybnosti o ich nezáujatosti.

Má za to, že preskúmané rozhodnutie nebolo odôvodnené v súlade s ust. § 209 zákona o sociálnom poistení, pričom poukázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sa zaoberajú otázkou preskúmateľnosti rozhodnutia odporkyne objektívnym zisťovaním skutkového stavu zo strany súdu. Výplýva z nich, že nakoľko rozhodovanie odporkyne je závažným zásahom do subjektívnych práv účastníka konania, nie je únosné rozhodovanie strohým, skutkovo nepodloženým a z právneho hľadiska blanketárnym spôsobom vyhotovenia rozhodnutia. Nie je možné, aby súd rozhodol len na základe záverov posudkových lekárov odporkyne, hoci sú tieto zjavne neobjektívne a sú v rozpore s ďalšími predloženými dôkazmi. Navrhovateľ trvá na tom, že mu nebol neoprávnene a bezdôvodne zvýšený invalidný dôchodok tri roky dozadu od podania žiadosti.

Vzhľadom na uvedené žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania v celkovej výške 460,84 € podľa pripojeného vyčíslenia.

Odporkyňa nevyužila svoje právo vyjadriť sa k podanému odvolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods.1 v spojení s § 246c ods.1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods.2 a § 214 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods.1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, a že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie odporkyne, pretože dospel k záveru o jeho vecnej správnosti a zákonnosti. Odvolací

súd preto primárne preskúmal jeho rozhodnutie v medziach podaného odvolania, ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenc má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 263a ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne

a) o nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok a o nároku na jeho výplatu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 bol odňatý invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, a to od zániku nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006,

b) o sume invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 sa vypláca invalidný dôchodok v sume určenej podľa zákona účinného od 1. januára 2004 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, a to od zmeny sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, alebo

c) o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.

Podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ak poistenc uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenc zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Odvolací súd teda posudzoval zákonnosť rozhodnutia odporkyne, ktorým rozhodla o žiadosti navrhovateľa o zvýšenie sumy invalidného dôchodku tak, že jeho žiadosť zamietla, avšak podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení mu priznala invalidný dôchodok v sume 264,70 Eur mesačne od 10.06.2013 a súčasne mu od tohto dňa zanikol nárok na doteraz vypláčaný invalidný dôchodok v nižšej sume 233,00 Eur mesačne.

V danej veci má odvolací súd z administratívneho spisu za preukázané, že navrhovateľ ako poberateľ čiastočného invalidného dôchodku podľa § 37 ods. 3 písm. b/ zákona č. 100/1988 Z.z. od 14.07.1985 v dôsledku pracovného úrazu požiadal odporkyňu žiadosťou zo dňa 30.04.2013 o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu zhoršenia jeho zdravotného stavu. Na základe tejto žiadosti bol preskúmaný jeho zdravotný stav s tým, že posudkový lekár pobočky odporkyne k výsledku posúdenia zdravotného stavu navrhovateľa uviedol, že ho neuznáva za invalidného podľa zákon o sociálnom zabezpečení, ale uznáva ho naďalej za čiastočne invalidného, pretože nebolo dokumentované podstatnejšie zhoršenie zdravotného stavu od jeho posúdenia vo februári 2010. Zároveň ho uznal za invalidného podľa zákona o sociálnom

poistení s MPSVZČ 60 % s tým, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím odôvodňujúcim invaliditu je zdravotné postihnutie zaradené do Kapitoly XV - Choroby podporného a pohybového aparátu, Oddielu E - dorzopatia, deformujúca dorzopatia a spondylopatia pod Položkou 3 - degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách s trvalým ťažkým postihnutím funkcie a často recidivujúcimi dlhotrvajúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov, s ťažkou poruchou statiky a dynamiky chrbta, písmeno c/ - s výraznou poruchou svalového korzetu. Dátum vzniku invalidity stanovil posudkový lekár pobočky odporkyne odo dňa 03.05.2013 - od podania žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku. Odporkyňa následne vydala rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.10.2013, ktorým podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a podľa § 29 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy invalidného dôchodku, podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení mu priznala od 03.05.2013 invalidný dôchodok v sume 264,70 Eur mesačne a súčasne mu podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení od 03.05.2013 zanikol nárok na doteraz vyplácaný invalidný dôchodok v nižšej sume 233,00 Eur mesačne.

Navrhovateľ nesúhlasil s dátumom vzniku invalidity v rozsahu 60 % podľa zákona o sociálnom poistení od 03.05.2013, preto podal proti rozhodnutiu odporkyne z 23.10.2013 opravný prostriedok. Po podaní opravného prostriedku bol dňa 13.12.2013 opätovne posúdený zdravotný stav navrhovateľa posudkovým lekárom pobočky odporkyne, ktorý konštatoval, že nezistil nové posudkovo závažné skutočnosti, preto nevidel dôvod na opätovné predvolanie navrhovateľa a vyhovie jeho odvolaniu; zotrval na svojom pôvodnom stanovisku.

Následne došlo k posúdeniu invalidity navrhovateľa posudkovým lekárom ústredia odporkyne s rovnakým výsledkom, že navrhovateľ nie je invalidný podľa zákona o sociálnom zabezpečení, ale je naďalej čiastočne invalidný podľa daného zákona, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok. Zhodne uviedol aj dátum vzniku invalidity, a to 03.05.2013.

Súd prvého stupňa vychádzajúc zo súdneho a pripojeného administratívneho spisu dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie odporkyne je zákonné a zdôraznil, že navrhovateľ nedoložil lekárske správy, ktoré by preukazovali iný posudkový záver, odôvodňujúci priznanie invalidného dôchodku späť tri roky.

Na odvolanie navrhovateľa vo veci rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí sp. zn. 10So/153/2014 konštatoval, že z predloženej posudkovej dokumentácie vyplýva, že posudkový lekári odporkyne stanovili dátum vzniku invalidity u navrhovateľa na deň 03.05.2013 bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu. Uvedený záver o dátume vzniku invalidity si osvojil aj súd prvého stupňa taktiež bez bližšieho odôvodnenia. Krajský súd len stroho skonštatoval správnosť zistení odporkyne v rámci správneho konania a tieto následne prijal za svoje. Preto považoval odvolací súd námietku nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacím súdom pre nedostatok dôvodov za opodstatnenú a rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne z 23.10.2013 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa doplnila vo veci dokazovanie ohľadom dátumu vzniku invalidity navrhovateľa, a to lekárskou správou lekára vykonávajúceho lekársku posudkovú činnosť sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Prievidza zo dňa 08.03.2016, ktorá tvorí prílohu jej preskúmaného rozhodnutia zo dňa 17.03.2016, a v ktorej bol stanovený dátum vzniku invalidity podľa zákona o sociálnom poistení od 10.06.2013, kedy boli potvrdené EMG a neurologickým vyšetrením koreňové dráždenie C6 vľavo.

Po podaní opravného prostriedku proti jej novému rozhodnutiu odporkyňa vyžiadala stanovisko posudkového lekára sociálneho poistenia, Sociálnej poisťovne ústredie, vysunuté pracovisko v Nitre zo dňa 22.06.2016, ktorý potvrdil dátum vzniku invalidity podľa zákona o sociálnom poistení od 10.06.2013 s tým, že „skorší dátum vzniku invalidity nie je možné uznať, pretože zdravotný stav navrhovateľa nebol v období od januára 2010 do júna 2013 natoľko závažný, aby podmieňoval uznanie invalidity“. Krajský súd si bez ďalšieho osvojil tento záver a preskúmané rozhodnutie odporkyne

potvrdil ako zákonné.

Súd nemá dostatok odborných vedomostí na posúdenie otázok medicínskeho charakteru, preto musí pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutí odporkyne vychádzať z lekárskeho správ, pri ktorých posudzuje najmä ich presvedčivosť a skutočnosť, ako sa vysporiadali s relevantnými námietkami účastníka. Dôkazy, ktoré sú podkladom pre rozhodnutia odporkyne musia mať taký charakter, aby nebolo možné pochybovať o ich hodnovernosti a objektívnom posúdení. Len taký posudok je možno považovať za presvedčivý a dostatočný, ktorý nevznáša pochybnosti o komplexnom zhodnotení zdravotného stavu žiadateľa o dávku, obsahuje logické úsudky a dôvody, ktoré viedli k záverom o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí a miere poklesu schopnosti zárobkovej činnosti, ako aj o závažnosti ostatných zdravotných postihnutí, a to vrátane ustálenia dátumu vzniku invalidity. Túto podmienku nepovažuje odvolací súd v prejednávanej veci za splnenú. Určitú pochybnosť vzbudzuje už aj skutočnosť, že v prvom rozhodnutí odporkyne o žiadosti navrhovateľa bol stanovený dátum vzniku invalidity od 03.05.2013, v novom rozhodnutí od 10.06.2013, pričom posudkový lekár vychádzal iba zo skutočnosti, že vtedy bolo potvrdené EMG a neurologickým vyšetrením koreňové dráždenie C6 vľavo; navrhovateľ však bol uznaný za čiastočne invalidného podľa zákona o sociálnom zabezpečení od 14.07.1985, k čomu v posudkoch chýba akékoľvek zhodnotenie. Najpodstatnejšou je ale skutočnosť, že navrhovateľ v odvolacom konaní predložil rovnopis listu odporkyne zo dňa 20. júla 2004, v ktorom mu oznámila, že „podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia z 3. marca 2004 Váš pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 3. marca 2004 je 60 %“ (inak kópia tohto listu je založená aj v dávkovom spise odporkyne, ktorý mal súd k dispozícii).

Vo svetle uvedeného preto treba považovať záver krajského súdu o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia odporkyne za predčasný. Odvolací súd preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a s § 250ja ods. 3 vetou druhou O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní bude potrebné, aby krajský súd vo veci doplnil dokazovanie na odstránenie naznačených pochybností a o veci znova rozhodol. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods.2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 ( zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.